

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การยอมรับและการปฏิบัติตามโครงการไทยช่วยไทย ร่วมใจประหยัดพลังงานทั้งใน ส่วนของภาครัฐและเอกชนนั้นมีความสำคัญมากในการช่วยกันประหยัดพลังงาน การปฏิบัติใดๆก็ ตามที่ปฏิบัติด้วยความพึงพอใจย่อมจะทำให้ผลการประหยัดพลังงานไฟฟ้ามีประสิทธิภาพมาก กว่าผู้ที่ไม่มีความพึงพอใจ ในส่วนของประชาชนก็เช่นเดียวกันถ้าภาครัฐออกมาตรการใน การประหยัดพลังงานอย่างเข้มงวดแล้วประชาชนก็ต้องให้ความสำคัญโดยการช่วยกันอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อมและประหยัดพลังงานไปด้วยเพื่อประโยชน์ของประเทศต่อไป เพื่อเป็นแนวทางสำหรับ การวิเคราะห์และการศึกษาวิจัย ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างๆ ดังนี้

- 2.1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับพลังงาน
- 2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการยอมรับและกระบวนการยอมรับ
- 2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้
- 2.4 แนวคิดบทบาทของการสื่อสารกับกระบวนการยอมรับข่าวสาร
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับพลังงาน

ระบบนิเวศทุกระบบบนพื้นโลกล้วนดำรงอยู่ได้โดยอาศัยพลังงานจากดวงอาทิตย์ เมื่อพืชได้รับแสงแดดก็จะนำเอาแสงแดดไปสร้างอาหารหรือสร้างปฏิกิริยาทางเคมี ซึ่งก็เป็นการ สร้างพลังงานอีกรูปแบบหนึ่ง เมื่อสัตว์กินพืชเป็นอาหาร พลังงานก็จะถูกส่งต่อกันไป และเมื่อคน กินสัตว์พลังงานก็จะถูกส่งต่อกันไปเรื่อยๆ พลังงานอาจถูกเก็บสะสมไว้ในพืชหรือสัตว์ทั้งที่มีชีวิต และไม่มีชีวิตอาจนำมาใช้เป็นความร้อนและแสงสว่างได้ พลังงานหรือความร้อนบางส่วนจะ สูญหายไปในบรรยากาศแต่การส่งต่อพลังงานในระบบนิเวศต่างๆ ยังคงทำให้ระบบนิเวศดำรงอยู่ ได้เพราะโลกจะได้รับพลังงานจากดวงอาทิตย์มาทดแทนอยู่ทุกวัน พลังงานที่ใช้อยู่ในโลกส่วนใหญ่ ได้มาจากพวกถ่านหิน น้ำมันและก๊าซธรรมชาติ นอกนั้นได้มาจากพลังงานนิวเคลียร์ พลังงานน้ำ พลังงานลม แสงแดด ไม้และจากแหล่งความร้อนใต้พื้นโลกซึ่ง มนัส สุวรรณ (2539) กล่าวว่า

พลังงาน คือ สิ่งที่เราไม่สามารถสังเกตเห็น ล้มผัส ชิมรส หรือแม้แต่ดมกลิ่นได้ แต่พลังงานเป็นตัวการที่ก่อให้เกิดกิจกรรมขึ้นในทุกหนทุกแห่ง ในแขนงวิทยาศาสตร์ สาขาฟิสิกส์ พลังงานคือ ความสามารถที่จะทำงานหรือก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง

2.1.1 ปัญหาพลังงาน

ปัญหาพลังงานในปัจจุบัน เป็นผลจากการที่พลังงานมีไม่เพียงพอต่อความต้องการทำให้เกิดปัญหาการขาดแคลนพลังงาน ปัญหาพลังงานเป็นปัญหาพื้นฐานทาง เศรษฐศาสตร์ พลังงานเป็นทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด แต่ความต้องการในการใช้พลังงานนั้นมีไม่จำกัด การขาดแคลนพลังงานมีผลทำให้ราคาของพลังงานมีแนวโน้มที่สูงขึ้นเรื่อยๆเมื่อพลังงานมีราคาที่สูงขึ้นก็จะก่อให้เกิดปัญหาทางเศรษฐกิจที่สำคัญตามมาโดยเฉพาะที่เกิดจากการที่พลังงานน้ำมันขาดแคลน และมีราคาสูง ปัญหาพลังงานไฟฟ้ามีจำกัด

2.1.2 ผลกระทบจากการใช้พลังงาน

การใช้พลังงานในปัจจุบันนอกจากจะก่อให้เกิดความสะดวกสบายต่อชีวิตประจำวันแล้วยังก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และสังคม ดังนี้

1. เกิดมลพิษทางอากาศ กระบวนการผลิตและการใช้พลังงานหลายชนิด ก่อให้เกิดมลพิษทางอากาศ เช่น เกิดฝุ่นละออง หมอกควันและสารพิษอื่นๆ ที่สำคัญคือส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทำให้เกิดปรากฏการณ์เรือนกระจกซึ่งทำให้อุณหภูมิของอากาศบนพื้นโลกเพิ่มสูงขึ้น
2. เกิดความร้อน การผลิตและการใช้พลังงานหลายชนิดได้ก่อให้เกิดการแผ่กระจายความร้อน หรือการถ่ายเทความร้อนให้แก่สิ่งแวดล้อมโดยทำให้อากาศที่อยู่รอบๆแหล่งผลิต และแหล่งที่ใช้พลังงานมีอุณหภูมิสูงขึ้น เช่นโรงงานผลิตกระแสไฟฟ้าทำให้เกิดการแพร่กระจายของน้ำร้อนลงสู่แหล่งน้ำ
3. เกิดมลภาวะทางน้ำ การขุดหาน้ำมันในทะเล รวมทั้งการขนส่งน้ำมัน ทำให้เกิดคราบน้ำมันหรือการรั่วไหลของน้ำมันในทะเลซึ่งจะเป็นอันตรายต่อสัตว์น้ำและสัตว์ที่หากินอยู่ในแหล่งน้ำเกิดการสูญเสียระบบนิเวศทางทะเล นอกจากนี้สารพิษในอากาศที่เกิดจากการใช้พลังงานประเภทต่างๆ เมื่อถูกชะล้างด้วยน้ำฝน หรือหิมะก็จะไหลลงสู่แหล่งน้ำได้
4. เกิดผลกระทบต่อผิวโลก การขุดเจาะหาพลังงานหลายชนิด ก่อให้เกิดการทำลายพื้นผิวโลก ทำลายหน้าดินที่อุดมสมบูรณ์ เกิดการพังทลายของดิน และการขุดเจาะน้ำมันตลอดจนการขนส่งน้ำมันทำให้คราบน้ำมันกระจายอยู่ตามพื้นผิวดินในบริเวณใกล้เคียงอีกด้วย

5. เป็นอันตรายต่อสิ่งมีชีวิต สิ่งมีชีวิตทั้งคน สัตว์ และพืช จะได้รับผลกระทบทั้งโดยตรงและทางอ้อมจากมลพิษที่เกิดจากการใช้พลังงาน เช่น หายใจเอาก๊าซพิษหรือสารพิษในอากาศเข้าสู่ร่างกาย ซึ่งจะก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพอนามัยและชีวิตได้

6. เกิดผลกระทบทางเศรษฐกิจในประเทศที่ขาดแคลนพลังงานต้องสูญเสียงบประมาณปีละมากๆ ในการนำเข้าพลังงานจากต่างประเทศ เช่น ประเทศไทยยังต้องพึ่งพ่น้ำมันจากต่างประเทศ ทำให้ต้องจ่ายเงินซื้อน้ำมันมาใช้ปีละหลายหมื่นล้านบาท

7. เกิดผลกระทบต่อสังคม การนำพลังงานในรูปแบบต่างๆมาใช้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงรูปแบบทางวัฒนธรรม เช่น สังคมที่เคยใช้ฟืน ถ่าน เป็นพลังงานหลัก เมื่อเปลี่ยนมาใช้ไฟฟ้าหรือก๊าซจะให้รูปแบบการดำรงชีวิตเปลี่ยนไปได้ เป็นต้น

2.1.3 มาตรการการประหยัดพลังงาน

ในปัจจุบันเป็นที่น่าวิตกว่าพลังงานจากแหล่งต่างๆ กำลังเกิดความขาดแคลน ดังนั้นจึงควรมีมาตรการในการใช้พลังงานต่างๆ ดังนี้

1. หาแหล่งพลังงานใหม่ เช่น พัฒนาการใช้พลังงานแสงอาทิตย์ พลังงานน้ำและลมให้มากขึ้นเนื่องจากแหล่งพลังงานที่ใช้อยู่ในปัจจุบันมีอยู่อย่างจำกัดและจะหมดลงในอนาคตอันใกล้

2. การปลูกป่าเพื่อใช้เป็นฟืนและถ่าน ต้นไม้ยังคงเป็นแหล่งพลังงานที่สำคัญสามารถพัฒนาขึ้นมาใช้ได้รวดเร็วกว่าแหล่งพลังงานอื่น ทั้งประเทศไทยก็มีภูมิประเทศที่เหมาะสมในการพัฒนาป่าไม้ได้เป็นอย่างดี

3. พัฒนาระบบการผลิตกระแสไฟฟ้าหรือการใช้พลังงานในรูปแบบต่างๆ ให้มีประสิทธิภาพสูง โดยพยายามลดการสูญเสียพลังงาน และความร้อนในกระบวนการผลิตให้น้อยที่สุด (ในปัจจุบันกระบวนการผลิตกระแสไฟฟ้าทำให้พลังงานสูญเสียไปไม่ต่ำกว่าร้อยละ 60)

4. ส่งเสริมให้มีการใช้พลังงานหรือทรัพยากรอย่างประหยัด เช่น ไม่เปิดไฟฟ้าหรือเครื่องใช้ไฟฟ้าทิ้งไว้ในขณะที่ไม่ได้ใช้ การประกอบอาหารควรใช้เตาที่สามารถเก็บความร้อนได้สูง วัสดุผ้าเป็นจำนวนมากในครั้งเดียวกัน และรวมทั้งการนำเอาวัสดุที่ใช้แล้วนำกลับมาใช้ใหม่ด้วย

5. ปรับปรุงระบบการขนส่ง การขนส่งไม่ว่าจะเป็นบุคคลหรือสินค้า ถ้าจะปรับปรุงให้เกิดความสะดวกรวดเร็วและบรรทุกได้ครั้งละมากๆ จะช่วยประหยัดพลังงานที่ใช้ในยานพาหนะได้มาก

6. การพัฒนาประเทศควรดำเนินการอย่างค่อยเป็นค่อยไป โดยคำนึงถึงปริมาณพลังงานที่มีอยู่ในประเทศ เพราะการเร่งรัดพัฒนาจนเกินกำลังทรัพยากรพลังงานของประเทศ จะสร้างปัญหาเศรษฐกิจ และสังคมตามมามากกว่าเป็นผลดี

7. การประชาสัมพันธ์ รัฐบาลหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการผลิตการใช้ และการให้บริการเกี่ยวกับพลังงานต้องประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบ เพื่อก่อให้เกิดความร่วมมือในการประหยัดพลังงานได้กว้างขวางยิ่งขึ้น (วินัย วีรพัฒนานนท์ และบานชื่น สีพันธ์อง, 2537)

2.1.4 แนวทางการอนุรักษ์พลังงาน

แนวทางการพัฒนาพลังงานในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540 - 2544) (กองนโยบายและพลังงาน สำนักงานคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ 2540) ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาพลังงาน เพื่อให้การบริการและพัฒนาพลังงานให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 ไว้ดังนี้

1. จัดหาพลังงานให้เพียงพอกับความต้องการ มีคุณภาพ มีความมั่นคง และในระดับราคาที่เหมาะสม
2. ส่งเสริมให้มีการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพและประหยัดการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพและประหยัดจะช่วยลดทั้งการลงทุนในการจัดหาพลังงาน และค่าใช้จ่ายทางด้านเชื้อเพลิงของกิจกรรมการผลิต ดังนั้น การใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพจะช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในตลาดโลก ทั้งนี้มาตรการทางด้านราคาซึ่งจะสร้างแรงจูงใจให้มีการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นมาตรการแรกที่จะต้องดำเนินการโดยมาตรการอื่นจะประกอบด้วยทั้งการให้สิ่งจูงใจ การสร้างจิตสำนึก และมาตรการบังคับ ดังนี้
 - ปรับปรุงโครงสร้างราคาน้ำมันเชื้อเพลิงเพื่อให้ราคาสะท้อนถึงต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์มากยิ่งขึ้น และรักษาระบบการกำหนดราคาในปัจจุบัน ซึ่งทำให้ราคาเปลี่ยนแปลงไปตามกลไกตลาดและสภาวะการแข่งขัน โดยปราศจากการตัดสินใจระดับการเมือง เพื่อให้เกิดการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพและประหยัด
 - ปรับปรุงระบบการกำหนดโครงสร้างอัตราค่าไฟฟ้าทั้งราคาขายปลีก และราคาขายส่ง เพื่อสะท้อนถึงต้นทุนที่แท้จริง มีโครงสร้างที่โปร่งใส มีความคล่องตัวและแยกออกจากการตัดสินใจทางการเมืองอย่างแท้จริง ในขณะที่เดียวกันมีแรงจูงใจให้การไฟฟ้าปรับปรุงประสิทธิภาพการดำเนินการและคุณภาพบริการ และส่งเสริมการจัดการด้านการใช้ไฟฟ้าและการเพิ่มบทบาทเอกชน

- กำหนดหลักเกณฑ์ในการกำหนดราคาก๊าซธรรมชาติและค่าผ่านท่อ และ พัฒนาระบบการกำกับดูแลให้มีความชัดเจนและโปร่งใส โดยให้กิจการท่อก๊าซเป็นกิจการ สาธารณูปโภคและให้การซื้อขายสะท้อนถึงข้อผูกพันทางด้านปริมาณ ต้นทุนที่แท้จริงและพลังงาน ที่ใช้ทดแทน และคุณภาพของเชื้อเพลิง รวมทั้งให้เกิดความมั่นใจแก่ผู้ผลิต และผู้ใช้ก๊าซธรรมชาติ และมีแรงจูงใจให้ผู้จำหน่ายก๊าซธรรมชาติปรับปรุงประสิทธิภาพการดำเนินงาน

- เร่งรัดให้มีการดำเนินการโครงการการจัดการด้านการใช้ไฟฟ้า และการอนุรักษ์พลังงานตามพระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. 2535 เพื่อให้มีการนำ แผนงานอนุรักษ์พลังงานสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

- เร่งรัดให้มีการกำหนดมาตรฐานการทดสอบและมาตรฐานระดับประสิทธิภาพการใช้พลังงานขั้นต่ำของเครื่องมืออุปกรณ์ต่างๆ รวมทั้งการติดฉลากแสดงประสิทธิภาพการใช้พลังงานและส่งเสริมให้มีการผลิตเครื่องมืออุปกรณ์ที่มีประสิทธิภาพการใช้งานสูง และการผลิต อุปกรณ์หรือวัสดุที่ช่วยให้เกิดการอนุรักษ์พลังงาน

- ส่งเสริมให้มีการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลเทคโนโลยีอนุรักษ์พลังงาน ตามเมือง ใหญ่ทั่วประเทศ เพื่อเป็นแหล่งสาธิตอุปกรณ์อนุรักษ์พลังงาน และให้บริการข้อมูลข่าวสารต่างๆ แก่ประชาชนและผู้สนใจใน

- ดำเนินการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างจิตสำนึกในด้านการอนุรักษ์และให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อการอนุรักษ์พลังงานให้กลุ่มเป้าหมายทุกกลุ่มอย่างต่อเนื่อง

3. ส่งเสริมการแข่งขันในกิจการพลังงานและเพิ่มบทบาทของภาคเอกชน

4. ป้องกันและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมจากการพัฒนาและการใช้พลังงาน รวมทั้งปรับปรุงให้กิจการด้านพลังงานดำเนินการอย่างมีความปลอดภัยมากยิ่งขึ้น

5. พัฒนากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับพลังงานและกลไกการบริหารงานด้านพลังงาน

2.1.5 การประหยัดพลังงานไฟฟ้า

พลังงานเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่สำคัญต่อชีวิต มีผลต่อความเป็นอยู่ตั้งแต่ระดับครอบครัวไปจนถึงระดับประเทศและทั่วโลกสำหรับประเทศไทยแม้ว่าจะสามารถพัฒนาทรัพยากรที่มีอยู่ในประเทศไทย เช่น พลังน้ำ ถ่านลิกไนต์ ก๊าซธรรมชาติ รวมทั้งน้ำมันดิบ แต่ก็ยังต้องพึ่งพาน้ำมันเชื้อเพลิงจากต่างประเทศ เชื้อเพลิงต่างๆ เหล่านี้นับวันยิ่งหาได้ยากและราคาสูงขึ้น อีกทั้งมีระยะเวลาใช้ที่จำกัด ดังนั้น การประหยัดจึงเป็นสิ่งจำเป็น และต้องปฏิบัติให้เกิดความเคยชิน หากปฏิบัติจนเป็นนิสัยแล้วย่อมจะเป็นการช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายให้แก่ครอบครัวรวมทั้งยังเกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมอีกด้วย การประหยัดพลังงานไฟฟ้าต้องเริ่มตั้งแต่การซื้อเครื่องใช้ไฟฟ้า

ซึ่งการพิจารณาเลือกซื้อเครื่องใช้ไฟฟ้าอย่างมีหลักเกณฑ์ย่อมก่อให้เกิดผลในการประหยัด จึงขอแนะนำไว้เป็นแนวทางดังนี้คือ

1. ค่าใช้จ่ายในการใช้งาน ค่าใช้จ่ายของเครื่องใช้ไฟฟ้าที่นำมาใช้กับเครื่องนั้นๆ ใช้ไฟฟ้าน้อยเพียงใด ปกติเครื่องใช้ไฟฟ้าจะมีแผ่นป้ายบอกไว้ที่ตัวเครื่องว่าใช้ไฟกี่วัตต์ ดังนั้น จึงควรทราบจำนวนวัตต์ของเครื่องใช้ไฟฟ้าอัตราค่ากระแสไฟฟ้าต่อหน่วยโดยประมาณและคำนวณออกมาว่า ถ้าเราใช้เครื่องใช้ไฟฟ้านั้นเดือนละกี่ชั่วโมง จะเสียค่าไฟฟ้าเท่าไร หรืออีกนัยหนึ่งการพิจารณาซื้อเครื่องใช้ไฟฟ้าถ้าจำนวนวัตต์มาก ก็ย่อมจะเสียค่าไฟฟ้ามากนั่นเอง นอกจากนี้ยังขึ้นอยู่กับระยะเวลาของการใช้งานในแต่ละเดือนอีกด้วย

2. ราคาของเครื่องใช้ไฟฟ้าก็เป็นเรื่องที่ต้องพิจารณาให้ดี เพราะการเลือกซื้อของราคาถูก บางครั้งก็ไม่ใช่การประหยัดนัก เพราะอาจจะได้ของคุณภาพต่ำ

3. การบำรุงรักษานอกจากนี้การซื้อเครื่องใช้ไฟฟ้ายังต้องพิจารณาถึงค่าบำรุงรักษาเครื่องด้วย หากซื้อมาแล้วถ้าต้องมาเดินสายใหม่ ต้องทาบหรือรื้อผนังทิ้งหรือต้องดัดแปลงตกแต่งบ้านใหม่ ค่าติดตั้งก็จะสูงมาก บางทีอาจแพงกว่าซื้อใหม่และประการสำคัญคือวิธีบำรุงรักษา ควรสอบถามจากผู้ที่เคยใช้ว่าเป็นอย่างไร แล้วจึงตัดสินใจเลือกซื้อชนิดที่มีค่าซ่อมถูก วิธีบำรุงรักษาไม่ยุ่งยาก

แม้ว่าการเลือกซื้อเครื่องใช้ไฟฟ้าที่ถูกต้องจะช่วยประหยัดพลังงานไฟฟ้า แต่ขณะเดียวกันวิธีการหรือลักษณะการใช้จะต้องเป็นไปอย่างถูกต้องเหมาะสมด้วยจึงจะเป็นการประหยัดอย่างแท้จริง เนื่องจากเครื่องใช้ไฟฟ้าแต่ละชนิดมีลักษณะการใช้ที่แตกต่างกัน ดังนั้นจึงต้องแยกเป็นประเภทต่างๆ คือ

2.1.6 การเลือกเครื่องใช้ไฟฟ้า

1. ไฟฟ้าแสงสว่าง หลอดไฟฟ้าแสงสว่างที่ประชาชนทั่วไปใช้มี 3 ประเภท

1.1 หลอดไส้

1.2 หลอดฟลูออเรสเซนต์หรือหลอดนีออน

1.3 หลอดคอมแพคฟลูออเรสเซนต์ ปัจจุบันหลอดคอมแพคฟลูออเรสเซนต์

แบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ

1.3.1 หลอดคอมแพคบัลลาสต์ภายใน

1.3.2 หลอดคอมแพคบัลลาสต์ภายนอก

นอกจากนี้การพิจารณาประสิทธิภาพแสงของหลอดไฟฟ้าแล้ว การประหยัดพลังงานไฟฟ้าจากไฟฟ้าแสงสว่างควรพิจารณาลงต่อไปนี้ประกอบด้วยคือการใช้สีฝาผนัง และ เพดานการเลือกหลอดไฟฟ้าและอุปกรณ์ประกอบที่มีประสิทธิภาพสูงการออกแบบระบบแสงสว่างให้เหมาะสมกับงานแต่ละประเภท การจัดระบบไฟฟ้าแสงสว่างให้เหมาะสม และการซ่อมบำรุงระบบไฟฟ้าแสงสว่าง

2. โตรทัศน์ โตรทัศน์ถือได้ว่าเป็นเครื่องใช้ไฟฟ้าที่ประชาชนทั่วไปใช้ในชีวิตประจำวัน มีระบบการใช้ 2 ระบบ คือระบบทั่วไปและระบบรีโมทคอนโทรล ระบบรีโมทคอนโทรลจะใช้พลังงานมากกว่าระบบทั่วไป เนื่องจากมีวงจรเพิ่มเติมและต้องใช้ไฟฟ้าตลอดเวลา เครื่องที่มีขนาดใหญ่กว่าย่อมใช้พลังงานไฟฟ้ามากกว่า แนวทางการประหยัดพลังงานจากการใช้โทรทัศน์คือ ควรเปิดโทรทัศน์เมื่อถึงรายการที่ต้องการดู ไม่เสียบปลั๊กไฟค้างไว้และติดตั้งเครื่องตั้งเวลา

3. ตู้เย็น ตู้เย็นเป็นอุปกรณ์ไฟฟ้าที่จำเป็นต้องเสียบปลั๊กอยู่ตลอดเวลาเพื่อรักษาความเย็นของสิ่งที่ยังบรรจุภายในตู้เย็น ทำให้ต้องใช้พลังงานไฟฟ้ามากพอสมควร การประหยัดไฟฟ้าของตู้เย็นต้องพิจารณาทั้งการเลือกซื้อ การใช้งานและการบำรุงรักษา ดังต่อไปนี้

3.1 การเลือกซื้อ ขนาดของตู้เย็นต้องเหมาะสมกับปริมาณงานที่จะใช้ มีฉนวนกันความร้อนและเป็นชนิดโฟมฉนวน เลือกประเภทประตูเดียว เลือกชนิดมีปุ่มกดละลายน้ำแข็งเลือกชนิดมีระบบกันแข็งที่ใช้น้ำยาทำความเย็นและเลือกชนิดที่มีช่องแช่แข็งอยู่ด้านบนของเครื่อง

3.2 การใช้งานและการบำรุงรักษา การใช้ตู้เย็นให้ประหยัดไฟฟ้ามีแนวทางคือ ตั้งไว้ในที่ที่เหมาะสม ควรตั้งห่างจากฝาผนังไม่น้อยกว่า 15 เซนติเมตร เพื่อให้อากาศถ่ายเทสะดวก ตั้งสวิตช์ควบคุมอุณหภูมิให้เหมาะสม ไม่ควรเปิดตู้เย็นบ่อย ไม่นำของร้อนเข้าแช่ในตู้เย็น ไม่บรรจุอาหารหรือสิ่งของมากเกินไป ละลายน้ำแข็งสม่ำเสมอ ทำความสะอาดตะแกรงระบายความร้อนด้านหลังตู้เย็น ควรถอดปลั๊ก ในกรณีที่ไม่มีอะไรแช่ในตู้เย็น หรือไม่มีความจำเป็นต้องใช้เป็นเวลานานๆ ขอบประตูเมื่อมีรอยรั่วหรือเสื่อมสภาพ ต้องเปลี่ยน การตรวจสอบตู้เย็นรั่วลงดิน และควรตรวจสอบการทำงานของตู้เย็น ในการใช้งานอย่างถูกวิธีทำได้โดยการลดการเปิดปิดตู้เย็น การตั้งตู้เย็นห่างจากแหล่งความร้อน เช่น เตาอบ แสงอาทิตย์ และฝาผนัง การเก็บอาหารที่พอเพียงโดยไม่มีช่องว่างให้อากาศถ่ายเทสะดวกแต่ไม่ว่างจนเกินไปเพราะการที่มีช่องอยู่ในตู้เย็นพอควรจะช่วยรักษาความเย็นได้ดีขึ้น

4. เครื่องปรับอากาศ เครื่องปรับอากาศเป็นเครื่องใช้ไฟฟ้าที่อำนวยความสะดวกในการให้ความเย็นมากแต่ก็เป็นเครื่องใช้ไฟฟ้าที่ใช้พลังงานไฟฟ้ามากเช่นกัน ดังนั้นการเลือกใช้เครื่องปรับอากาศจึงมีข้อควรพิจารณา คือ ขนาดของเครื่องปรับอากาศกับขนาดของห้องต้องเหมาะสมกัน เนื่องจากเครื่องปรับอากาศที่มีค่าบีทียู / ชั่วโมงมากจะใช้กำลังไฟฟ้ามาก เลือกเครื่องปรับอากาศที่มีค่าการประหยัดพลังงาน การเลือกประเภทของเครื่องปรับอากาศให้เหมาะสมกับสภาพการใช้งาน นอกจากนี้การพิจารณาการเลือกใช้เครื่องปรับอากาศแล้ว ต้องมีแนวทางในการใช้งานและบำรุงรักษาเครื่องปรับอากาศ คือติดตั้งในที่ที่เหมาะสม อย่าให้ความเย็นรั่วไหล ควรบุนนวนป้องกันความร้อน การตั้งอุณหภูมิให้เหมาะสม ควรทำความสะอาดแผ่นกรองอากาศด้านหน้า อย่างน้อยเดือนละครั้ง ไม่ควรปลุกต้นไม้หรือตากผ้าในห้องที่ใช้เครื่องปรับอากาศ และปิดเครื่องปรับอากาศทุกครั้งที่ไม่ต้องการใช้

ตารางที่ 1 ขนาดพื้นที่ห้องกับขนาดเครื่องปรับอากาศ

พื้นที่ห้องตามความสูงปกติ (ตารางเมตร)	ขนาดเครื่องปรับอากาศ (บีทียู/ชั่วโมง)
13-14	8,000
16-17	10,000
20	12,000
23-24	14,000
30	18,000
40	24,000

ที่มา:กรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน,2536

5. พัดลม พัดลมเป็นเครื่องใช้ไฟฟ้าที่ใช้พลังงานไฟฟ้าน้อยกว่าเครื่องปรับอากาศมาก เช่น พัดลมติดเพดาน จะใช้กำลังไฟฟ้าประมาณ 70-100 วัตต์ พัดลมตั้งพื้นหรือพัดลมตั้งโต๊ะ ใช้กำลังไฟฟ้าประมาณ 25-75 วัตต์ ดังนั้นหากไม่มีความจำเป็นนักควรใช้พัดลมแทนการใช้เครื่องปรับอากาศ และควรปิดพัดลมและดึงปลั๊กออกทุกครั้งเมื่อเลิกใช้งาน

6. เตารีดไฟฟ้า เตารีดไฟฟ้าเป็นเครื่องใช้ไฟฟ้าที่ใช้พลังงานไฟฟ้าประมาณ 750-1,200 วัตต์ ดังนั้นการใช้เตารีดไฟฟ้าจึงควรปรับความร้อนให้เหมาะสมกับชนิดของผ้าที่จะรีด การรีดผ้า ควรที่จะรีดผ้าให้มีปริมาณมากพอสมควร ไม่พรมน้ำมากเกินไป และควรดึงปลั๊กออกเพื่อตัดกระแสไฟฟ้าของเตารีดก่อนเสร็จสิ้นการรีดผ้า

7. หม้อหุงข้าว หม้อหุงข้าวเป็นเครื่องใช้ไฟฟ้าที่อำนวยความสะดวกและประหยัดเวลาในการประกอบอาหาร แต่จะต้องเลือกใช้ให้เหมาะสมกับปริมาณงาน เพื่อประหยัดพลังงานไฟฟ้า

ตารางที่ 2 จำนวนคนที่รับประทานกับขนาดหม้อหุงข้าว

จำนวนคนที่รับประทาน (คน)	ขนาดหม้อหุงข้าวที่ควรใช้ (ลิตร)	ใช้ไฟประมาณ (วัตต์)
1 - 3	1	450
4 - 5	1.5	540
6 - 8	2	600
8 - 10	2.8	600
10 - 12	3	800

ที่มา:กรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน,2536

8. กาต้มน้ำไฟฟ้า กาต้มน้ำไฟฟ้าเป็นเครื่องใช้ไฟฟ้าที่ใช้พลังงานไฟฟ้าเข้าไปในขดลวดให้เกิดความร้อนจนทำให้น้ำเดือด ซึ่งจะใช้ให้พลังงานไฟฟ้าประมาณ 500 - 1,300 วัตต์ ดังนั้นจึงควรประหยัดพลังงานไฟฟ้าด้วยการใส่น้ำให้พอเหมาะกับความต้องการใช้แต่ละครั้ง และถอดปลั๊กเมื่อเลิกใช้

9. เครื่องซักผ้า เครื่องซักผ้าเป็นเครื่องใช้ไฟฟ้าที่ใช้พลังงานไฟฟ้าประมาณ 400 - 3,000 วัตต์ เพื่อการประหยัดพลังงานไฟฟ้า ควรแช่ผ้าก่อนนำไปซักในเครื่อง และใส่ปริมาณผ้าให้พอเหมาะกับความขนาดของเครื่อง

10. เครื่องทำน้ำอุ่นในห้องน้ำ เครื่องทำน้ำอุ่นเป็นเครื่องใช้ไฟฟ้าที่ใช้พลังงานไฟฟ้าประมาณ 900 - 4,800 วัตต์ ตามขนาดของเครื่องแต่ละเครื่อง เพื่อการประหยัดพลังงาน

ไฟฟ้า ควรปิดเครื่องทุกครั้งเมื่อใช้น้ำในปริมาณที่เพียงพอแล้ว ไม่ควรเปิดน้ำทิ้งไว้หรือมีน้ำรั่วจากฝักบัว เพราะเครื่องจะทำงานตลอดเวลาทำให้สิ้นเปลืองไฟฟ้ามาก

กล่าวโดยสรุป การประหยัดพลังงานไฟฟ้าจากการใช้ไฟฟ้าเพื่ออำนวยความสะดวกไม่ว่าจะเป็น โทรทัศน์ ตู้เย็น เครื่องปรับอากาศ พัดลม เตาไรต์ เครื่องซักผ้า และอุปกรณ์ประกอบอาหาร เป็นต้น ต้องมีการพิจารณาในประเด็นต่างๆดังต่อไปนี้

1. ความเหมาะสมของขนาดเครื่องใช้ไฟฟ้าแต่ละชนิดควรมีปริมาณการใช้ไฟฟ้าหรือจำนวนวัตต์เพียงใด เหมาะสมกับปริมาณงานที่ต้องการใช้ต่อครั้งเพียงใด เพราะหากจำนวนวัตต์มากจะเสียค่าไฟฟ้ามากกว่าเครื่องใช้ไฟฟ้าที่มีจำนวนวัตต์ต่ำแต่ต้องพิจารณาร่วมกับระยะเวลาของการใช้อุปกรณ์ดังกล่าวด้วย
2. ประสิทธิภาพของอุปกรณ์ หากอุปกรณ์ของเครื่องใช้ไฟฟ้ามีประสิทธิภาพสูงจะช่วยประหยัดไฟฟ้าในการใช้งานแต่ละครั้งได้ เช่น ตู้เย็นที่มีฉนวนกันความร้อนหนาและเป็นชนิดโฟมฉีด จะป้องกันการถ่ายเทความร้อนได้ดี
3. วิธีการใช้งานผู้ใช้ต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการใช้อุปกรณ์แต่ละชนิด เช่น การตั้งปุ่มความร้อนของเตาไรต์ไฟฟ้าให้เหมาะสมกับชนิดของผ้าที่จะรีด หรือการวางตู้เย็นให้ห่างจากผนังเพื่อให้มีการระบายความร้อนได้ดี เป็นต้น
4. การบำรุงรักษาผู้ใช้ต้องให้ความสนใจและเอาใจใส่ในการบำรุงรักษาเครื่องใช้ไฟฟ้าแต่ละชนิดเช่นการทำความสะอาดแผ่นกรองอากาศของเครื่องปรับอากาศ การละลายน้ำแข็งในช่องแช่แข็งของตู้เย็น การทำความสะอาดหลอดไฟฟ้า เป็นต้น
5. การลดความร้อนจากอุปกรณ์ไฟฟ้าชนิดต่างๆอุปกรณ์เครื่องใช้ไฟฟ้าต่างๆ เป็นอีกปัจจัยที่เพิ่มความร้อนให้กับบ้าน เช่นเดียวกันกับหลอดไฟที่เมื่อมีการใช้งานจะแผ่ความร้อนให้กับสภาพแวดล้อม ความร้อนที่เกิดขึ้นมีปริมาณมากน้อยต่างกันไปตามชนิดและระยะเวลาของการใช้งาน การลดความร้อนจึงทำได้โดยการแยกกิจกรรมที่ต้องใช้อุปกรณ์เหล่านี้ออกจากบริเวณปรับอากาศ อีกทั้งควรหลีกเลี่ยงการใช้พลังงานไฟฟ้าในช่วงเวลาเที่ยงหรือบ่ายเพื่อไม่เป็นการเพิ่มความร้อนให้กับบ้านในช่วงเวลาที่อากาศภายนอกร้อนจัดอยู่แล้ว หากจำเป็นต้องประกอบอาหารหรือต้มน้ำภายในบริเวณที่ปรับอากาศควรเลือกใช้เตาอบไมโครเวฟแทนเตาอบแก๊สหรือเตาอบไฟฟ้า เพราะเตาไมโครเวฟจะก่อให้เกิดความร้อนน้อยกว่าเตาอบประเภทอื่น อีกทั้งระยะเวลาในการทำอาหารจะน้อยกว่าด้วย

ในการซักอบรีด ควรปรับอุณหภูมิน้ำและระดับน้ำที่ใช้ในเครื่องซักผ้าให้เหมาะสมกับชนิด และจำนวนผ้า วิธีนี้จะช่วยลดความร้อนที่เกิดขึ้นจากการอุ่นน้ำของเครื่องซักผ้าแถมยังช่วย

ถนนอีกด้วย ถ้าเป็นไปได้ควรหลีกเลี่ยงการใช้เครื่องอบผ้าโดยอัตโนมัติเพราะเครื่องอบผ้าใช้พลังงานและอุณหภูมิสูง ควรตากผ้ากับแสงแดดหรือในที่ที่มีลมโกรก

อุปกรณ์จำพวกอิเล็กทรอนิกส์ เช่น โทรทัศน์ วีดีโอ คอมพิวเตอร์ มักจะอยู่ในห้องปรับอากาศเพื่อช่วยระบายความร้อนเครื่องคอมพิวเตอร์ หรือเครื่องถ่ายเอกสารมักจะถูกเปิดไว้ตลอดวันทำงาน แม้จะถูกใช้หรือไม่ก็ตาม ถ้ารู้ว่าอุปกรณ์ไฟฟ้าจะไม่ได้ใช้งานเวลานาน ควรปิดชั่วคราว ถ้าเป็นระยะที่สั้นควรหรือจะอุปกรณ์เหล่านี้หรือใช้ระบบประหยัดพลังงานที่มีสัญลักษณ์ Energy Star ที่เริ่มมีอย่างแพร่หลายในอุปกรณ์ชั้นนำ ระบบประหยัดพลังงานจะใช้กำลังไฟฟาลดลงถึงร้อยละ 55 ขณะที่ใช้งาน

สรุป ในการที่ท่านจะตัดสินใจซื้ออุปกรณ์เครื่องใช้ไฟฟ้าทุกชนิด ควรตัดสินใจซื้อให้เหมาะสมกับการใช้สอย โดยคำนึงถึงขนาดที่เหมาะสม การทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมและค่าใช้จ่ายตลอดอายุการใช้งานของอุปกรณ์เครื่องใช้ไฟฟ้าเหล่านั้น ทั้งนี้ควรวิเคราะห์เปรียบเทียบพลังงานที่ใช้ และความร้อนที่จะได้รับจากเครื่องนั้นก่อนการตัดสินใจซื้อหลังการซื้อควรหมั่นดูแลรักษาอุปกรณ์ให้อยู่ในสภาพดีอยู่เสมอจะช่วยประหยัดพลังงาน และลดความร้อนที่ออกจากเครื่องใช้ไฟฟ้าเหล่านั้นได้(นิตยสารแพรว ปีที่ 22 ฉบับที่ 515 วันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2544)

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการยอมรับและกระบวนการยอมรับ

2.2.1 ความหมายของการยอมรับ

บุญสม วราเอกศิริ (2539) ได้ให้คำนิยามของการยอมรับว่า เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหลังจากที่ได้รับความรู้ แนวความคิด ความชำนาญ ประสบการณ์ใหม่ๆ และได้ยึดถือปฏิบัติตาม ในการตัดสินใจยอมรับวิทยาการใหม่ๆหรือที่เรียกว่า นวัตกรรมของบุคคลนั้น โดยทั่วไปแล้วจำเป็นต้องใช้เวลาอย่างมาก และบุคคลจะต้องได้รับทราบ ได้พบเห็นสิ่งนั้นๆมาก่อนบุคคลจะยอมรับได้ ในบางอย่างอาจต้องใช้เวลาหลายปีทีเดียว ก่อนที่เขาเหล่านั้นจะได้มีการทดลองหรือลองวิทยาการใหม่นั้นเป็นครั้งแรก และพิจารณาผลที่ได้จากการทดลองแล้วจึงยอมรับหรือไม่ยอมรับวิทยาการใหม่นั้นต่อไป

ไพบุลย์ สุทธสุภา(2525) กล่าวว่า กระบวนการตัดสินใจจะยอมรับหรือไม่ยอมรับ นวัตกรรมเป็นกระบวนการทางจิตที่เกิดขึ้นตั้งแต่บุคคลได้รู้จักนวัตกรรมนั้นเป็นครั้งแรกจนถึงขั้นตัดสินใจยอมรับหรือไม่ยอมรับนวัตกรรม กระบวนการยอมรับแนวความคิดหลักใหม่ไปปฏิบัติตาม

หรือเรียกสั้นๆว่า กระบวนการยอมรับ เป็นกระบวนการทางจิตใจของบุคคล ซึ่งเริ่มต้นด้วยการเริ่มรู้ หรือ ได้ยินเกี่ยวกับแนวความคิดใหม่ แล้วไปสิ้นสุดลงด้วยการตัดสินใจยอมรับไปปฏิบัติ จากการวิจัยพบว่า การที่บุคคลจะรับแนวความคิดใหม่ไปปฏิบัติจะผ่านขั้นตอนที่สำคัญ 5 ขั้นตอน นรินทรชัย พัฒนพงศา (2542) ได้กล่าวว่กระบวนการยอมรับมี 5 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นรับทราบ(Awareness) ขั้นนี้เป็นขั้นแรกที่บุคคลเริ่มรู้เกี่ยวกับเรื่องใหม่หรือความคิดใหม่ แต่ขาดรายละเอียด คือ รู้ว่าเรื่องนั้นเรื่องนีเกิดขึ้นแล้ว หรือทำได้แล้ว แต่เป็นเรื่องใหม่สำหรับตนเพราะไม่เคยได้ยิน หรือเคยเห็นมาก่อน การรับรู้อาจเกิดขึ้นโดยบังเอิญด้วยการพบเห็นด้วยตนเอง หรือโดยการเผยแพร่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลหรือเอกชนขั้นนี้นับว่าเป็นเรื่องสำคัญ เพราะเป็นขั้นแรกที่บุคคลเริ่มสัมผัสหรือรับรู้เกี่ยวกับแนวความคิดใหม่ หรือสิ่งใหม่ๆ ต้องมีการจัดหรือกระตุ้นให้มีความสนใจ อันจะนำไปสู่ขั้นสุดท้ายคือการยอมรับหรือปฏิเสธ

2. ขั้นสนใจ(Interest) เป็นขั้นที่บุคคลเกิดความสนใจในแนวความคิดใหม่จึงมีการเสาะแสวงหาข่าวสารรายละเอียดเพิ่มเติม

3. ขั้นไตร่ตรองหรือขั้นประเมิน(Evaluation)เมื่อบุคคลนั้นได้รับข้อมูลรายละเอียดในนวัตกรรมนั้นๆจนถึงระดับหนึ่ง ก็มักจะไตร่ตรองหรือประเมินโดยการเทียบกับประสบการณ์หรือความรู้ก่อนของตนเองว่า นวัตกรรมนี้ เมื่อนำไปปฏิบัติจะเกิดประโยชน์สักเพียงใด ทำให้เขาได้สิ่งที่ต้องการชิ้นบ้างไหม

4. ขั้นทดลองทำ (Trial) โดยลองกระทำตามแนวความคิดใหม่โดยทำการทดลองแต่เพียงเล็กน้อยเพื่อดูว่าเกิดผลอย่างไร

5. ขั้นยอมรับหรือนำไปใช้ (Adoption)ขั้นนี้มักเกิดขึ้นหลังจากได้มีการลองทำและประสบผลดี เป็นที่ประจักษ์แล้ว จึงนำแนวความคิดใหม่ไปปฏิบัติ

กล่าวโดยสรุป ในกระบวนการยอมรับทั้ง 5 ขั้นตอนนั้นจะเห็นว่า 3 ขั้นตอนแรกจะเป็นขั้นตอนที่เกิดขึ้นภายในจิตใจของบุคคลเป็นส่วนใหญ่ จากนั้นจึงนำมาสู่ขั้นตอนที่ 4 ขั้นตอนที่ 5 ซึ่งจะเป็นการนำไปปฏิบัติและเกิดการยอมรับ

2.2.2 ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับ

การยอมรับของบุคคล ย่อมมีปัจจัยต่างๆเข้ามาเกี่ยวข้องในทางใดทางหนึ่งและมีผลทำให้ประชากรกลุ่มเป้าหมายมีการยอมรับแตกต่างกันตามปัจจัยที่เข้ามาเกี่ยวข้อง ดังเช่นที่ Havelock (1968 ,อ้างในชาญชัย ศรีจันทร์หะมิตร) เสนอแนะไว้ 2 ประการ คือ

1. ข่าวสาร เป็นตัวการถ่ายทอดแนวความคิด กระบวนการ วิธีการไปสู่บุคคลให้ความเข้าใจและเป็นเครื่องประกอบการตัดสินใจยอมรับ

2. การประสานงานและความเชื่อมโยงอันเกิดจากการติดต่อทำความเข้าใจระหว่างผู้เกี่ยวข้องว่าควรจะทำอะไร มีขั้นตอนอย่างไร และมีสิ่งใดเกี่ยวข้องกับการปฏิบัตินั้นบ้าง

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้และกระบวนการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร

การรับรู้เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญต่อการแสดงพฤติกรรมตอบสนองของมนุษย์ซึ่ง Kotler, (อ้างใน รวิวรรณ สีนะสาร 2542) ได้ให้คำนิยามของการรับรู้ว่าเป็น กระบวนการซึ่งแต่ละบุคคลได้เลือก ได้จัดระเบียบและตีความหมายข้อมูลโดยการสร้างภาพที่มีความหมาย เช่นเดียวกันมีนักจิตวิทยาการรับรู้ได้กล่าวสรุปว่ามนุษย์จะเกิดปฏิกิริยาตอบสนองเพื่อปรับตัวกับสิ่งเร้าต่างๆก็โดยอาศัยกระบวนการรับรู้เป็นพื้นฐานแรกก่อน การรับรู้จึงเป็นกระบวนการอย่างหนึ่งที่เกิดขึ้นภายในตัวบุคคลแต่ละคนเป็นการเกิดขึ้นเนื่องจากตัวบุคคลนั้นรับตัวกระตุ้นหรือสิ่งเร้าเข้ามาแล้วทำการตีความจึงแสดงปฏิกิริยาตอบ ซึ่งมีผู้กล่าวถึงความหมายของการรับรู้พอจะสรุปได้

กรณีการ ฎุประเสริฐ (2538) กล่าวว่า การรับรู้เป็นกระบวนการอย่างหนึ่งที่เกิดขึ้นภายในตัวบุคคลแต่ละคนโดยบุคคลจะรับเอาสิ่งเร้าต่างๆเข้ามาโดยการรับสัมผัสจากประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้แก่ การได้ยิน การได้เห็น การได้กลิ่น การได้รสชาติและการได้รู้สึกแล้วทำการตีความการรับรู้โดยอาศัยประสบการณ์หรือความรู้ที่บุคคลนั้นมี ซึ่งจะนำไปสู่การแสดงพฤติกรรมตอบสนองต่อสิ่งเร้านั้น เช่นเดียวกับทรงพล ภูมิพันธ์ (2540) ได้ให้ความหมายของการรับรู้ ว่า คือ การรู้จักสิ่งต่างๆสภาพต่างๆและภาวะต่างๆโดยการรับสัมผัสของอวัยวะรับสัมผัสอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างรวมกัน แล้วเกิดการแปลความหมายของการสัมผัสนั้นโดยประสบการณ์เดิมหรือความรู้เดิม เพื่อช่วยแปลความหมายอย่างถูกต้อง

2.3.1 กระบวนการรับรู้

แนวคิดที่เกี่ยวกับการรับรู้และการประมวลข้อมูลข่าวสารของมนุษย์ (Information Processing) ที่สามารถนำมาอธิบายพฤติกรรมการรับรู้ของผู้บริโภคได้ ซึ่งประกอบไปด้วยกระบวนการ 5 ขั้นตอนตามแนวคิดของ William McGuire ดังนี้คือ (อ้างใน กรณีการ ฎุประเสริฐ, 2538)

1. **ขั้นการสัมผัสผัสสิ่งเร้า(Exposure)** บุคคลแต่ละคนที่อยู่ท่ามกลางสิ่งแวดล้อมนานาชนิดในปัจจุบันนี้ สิ่งเร้าต่างๆเหล่านั้นจะมากกระทบระบบประสาทสัมผัสทั้ง 5 คือ ทางตา หู จมูก ลิ้น และผิวหนัง

2. **ขั้นความใส่ใจ (Attention)** แม้ว่าคนเราจะอยู่ท่ามกลางสิ่งเร้าหลายๆชนิดมากกระทบประสาทสัมผัสของเราอยู่ตลอดเวลา แต่เราก็มักจะมีแนวโน้มเลือกเพียง 1/3 ของการสัมผัสสัมผัสนั้นๆ จากนั้นข้อมูลก็จะถูกบันทึกเข้าไปไว้ในระบบความจำต่อไป ความใส่ใจช่วยให้คนเราเลือกจะรับรู้สิ่งเร้าที่จำเป็นในการรับรู้ขณะนั้น

3. **ขั้นการแปลความและความเข้าใจ(Comprehension)** เป็นขั้นตอนการแปลข้อมูลข่าวสารหรือสิ่งเร้าที่ผ่านมาตามระบบสัมผัสต่างๆ โดยเฉพาะข้อมูลที่มีการเลือกแล้ว ซึ่งมีการแปลความสิ่งเร้าจะเกิดขึ้นหรือไม่ ขึ้นกับองค์ประกอบสิ่งเร้าว่ามีการจัดแบ่งคุณลักษณะอย่างไร การจัดข้อมูลสิ่งเร้าใหม่กับข้อมูลความเดิมของผู้รับสอดคล้องกันมากน้อยแค่ไหน

4. **ขั้นการยอมรับ(Acceptance)** เป็นขั้นตอนของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นภายหลังการแปลความของสิ่งเร้านั้นแล้วเป็นอย่างไร ขั้นตอนนี้จะเกิดขึ้นหรือไม่ขึ้นอยู่กับว่าระดับของสิ่งเร้าที่รับรู้มีอิทธิพลต่อความเข้าใจ ความเชื่อ และทัศนคติของบุคคลนั้นเพียงใด

5. **ขั้นการระลึกใช้ (Retention)** เป็นขั้นตอนที่เกี่ยวกับการถาวรข้อมูลในความทรงจำระยะยาว ตามแนวความคิดการประมวลข้อมูลข่าวสารของมนุษย์

ส่วนพฤติกรรมกรับข่าวสาร ซึ่งมีผู้ให้ความหมายการรับข่าวสารทางด้านการสื่อสารมวลชนไว้ว่า หมายถึง กลุ่มผู้รับสารทั่วไป กลุ่มผู้รับสารนี้บางที่เราก็เรียกว่า “ สาธารณชน” ซึ่งหมายถึงใครก็ได้ที่สามารถเข้าถึงสื่อวิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนต์หรือสิ่งพิมพ์ต่างๆโดยไม่จำกัด เฉพาะเพียงใครบางคนใดคนหนึ่ง โดยสามารถอธิบายได้ว่าพฤติกรรมกรับข่าวสาร หรือ การกลั่นกรองเพื่อรับข่าวสารของผู้รับสารเป็นขั้นตอนดังนี้

1. การเลือกรับหรือเลือกสนใจ หมายถึง แนวโน้มที่ผู้รับสารจะเลือกสนใจหรือเลือกเปิดรับข่าวสาร จากสื่อมวลชนแหล่งใดแหล่งหนึ่งที่มีอยู่หลายแหล่ง

2. การเลือกรับรู้หรือตีความ หมายถึง เมื่อผู้รับสารเลือกเปิดรับข่าวสารแล้ว ผู้รับสารอาจจะตีความของข่าวสารที่ส่งผ่านสื่อมวลชนไปไม่ตรงความหมายของสื่อที่ส่งไป

3. การเลือกจดจำ หมายถึง แนวโน้มในการเลือกจำข่าวสารต่างๆเฉพาะที่ตรงกับความสนใจ ความต้องการของผู้รับสารเองเท่านั้น

2.4 แนวคิดบทบาทการสื่อสารและกระบวนการยอมรับข้อมูลข่าวสารของบุคคล

2.4.1 การสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจ

การสื่อสารโน้มน้าวใจ(Persuasive Communication) หมายถึง การสื่อสารเพื่อการจูงใจ ชี้แนะและชักชวนให้บุคคลทำตามในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง การศึกษาเพื่อการโน้มน้าวใจนั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นแนวทางในการพยายามทำความเข้าใจ และผลักดันพฤติกรรมของผู้อื่นให้ปฏิบัติตาม หรือมีปฏิริยาตามที่ต้องการโดยกระบวนการสื่อสารที่มีประสิทธิผลเป็นเครื่องมือในการโน้มน้าวใจ โดยมุ่งไปที่เป้าหมาย คือ ผู้รับสาร สถานการณ์ และช่องทางการสื่อสาร (นรินทรชัย พัฒนพงศา,2528)

สภาวะของผู้รับสารที่มีอยู่เดิมจะประกอบด้วยความคิดเห็น ความเชื่อ และค่านิยม การเปลี่ยนแปลงสภาวะนี้จะเกิดการเปลี่ยนแปลงการรับรู้ ซึ่งอาจจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงด้านอารมณ์ ความรู้สึก ความนึกคิด และส่งผลไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมในที่สุด

2.4.2 ข้อพิจารณาในการสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจ

1. วัตถุประสงค์ในการโน้มน้าวใจ

การโน้มน้าวใจจะประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย จำเป็นต้องมีวัตถุประสงค์ระบุไว้ อย่างแจ่มชัดเพื่อ

1.1 ให้เกิดความเป็นเอกภาพ ที่มีการเน้น การย้ำ การกระตุ้นเตือน การซ้ำ ได้
อย่างต่อเนื่อง

1.2 ทำให้ผู้สื่อสารสามารถเลือก ใช้สารและช่องทางการสื่อสารได้อย่างถูกต้อง

1.3 สามารถติดตามผลการดำเนินงานโดยมีการประเมินผลเป็นระยะตาม
ต้องการ รวมทั้งพิจารณาถึงปฏิริยาสะท้อนกลับ แล้วนำมาปรับปรุงการสื่อสารครั้งใหม่ต่อไป

1.4 เป็นแนวทางและเป้าหมายในการดำเนินงานถือเป็นสิ่งจูงใจสำหรับผู้ทำ
การสื่อสาร

1.5 ทำให้ผู้รับสารสามารถรับรู้ วิเคราะห์และประเมินสาร เพื่อการโน้มน้าวใจ
ได้อย่างถูกต้อง

2. การถือผู้รับสารเป็นศูนย์กลางในการโน้มน้าวใจ

ผู้รับสารสำคัญมากสำหรับการโน้มน้าวใจ ต้องมีการวิเคราะห์อย่างแน่ชัดว่าผู้รับสาร
คือใคร เป็นอย่างไร มีประสบการณ์ การรับรู้ ค่านิยม ความเชื่อ ทศนคติ และระบบสังคม

วัฒนธรรม อย่างไรก็ตาม เราจะไม่สามารถโน้มน้าวใจผู้รับสารได้เลย ถ้าหากไม่รู้จักวิเคราะห์ผู้รับสารอย่างแจ่มแจ้ง และถือผู้รับสารเป็นศูนย์กลางในการเตรียมสารที่ถูกต้องเหมาะสม

3. กระบวนการโน้มน้าวใจการโน้มน้าวใจเป็นการสื่อสารรูปแบบหนึ่งซึ่งเป็นกระบวนการเพราะมีการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงจากจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่ง ดำเนินกิจกรรมต่อเนื่อง ไม่มีจุดเริ่มต้นไม่มีจุดสิ้นสุดกระบวนการโน้มน้าวใจประกอบด้วย(วาสนา จันทรสว่าง,2532)

- 3.1 ผู้ส่งสารต้องมีเป้าหมายแน่นอน มีวัตถุประสงค์ตั้งไว้เด่นชัด
- 3.2 วิเคราะห์ผู้รับสารอย่างถ่องแท้ เพื่อทำการเตรียมสาร
- 3.3 การเลือกสื่อ หรือช่องทางส่งสารผู้รับสาร
- 3.4 ผู้รับสารถอดรหัสของสาร และตีความสาร
- 3.5 การมีปฏิกิริยาตอบสนอง

กระบวนการโน้มน้าวใจจะเกี่ยวข้องกับหลักจิตวิทยา คือ การโน้มน้าวใจจะเป็นไปได้

ต่อเมื่อ

- ผู้รับสารมีความตั้งใจรับ
- ใช้สัญลักษณ์ที่เห็นได้และฟังได้ เพื่อให้สารง่ายแก่การเข้าใจ
- ได้รับความต้องการและความจำเป็นของผู้รับสาร
- ให้การตอบสนองของผู้รับสารได้ตามที่ต้องการ

2.4.3 ข้อจำกัดของการโน้มน้าวใจ

1. การเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรม อาจใช้เวลานานกว่าจะมองเห็นผล
2. การโน้มน้าวใจต้องมีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง
3. การโน้มน้าวใจขึ้นอยู่กับทักษะของผู้ส่งสาร
4. มีช่องว่างทักษะของผู้ส่งสาร และความสามารถในการตอบสนองของผู้รับสาร บางครั้งผู้รับสารอยากจะทำตาม แต่สถานะแวดล้อมไม่อำนวย เช่น อยากซื้อแต่ไม่มีเงิน
5. การโน้มน้าวใจในปัจจุบันมีมากอย่างกว้างขวาง ผู้รับสารไม่พร้อมที่จะรับหรือได้รับแต่ไม่เชื่อไม่ทำตาม ซึ่งเป็นสิทธิของผู้รับสารในการตัดสินใจเลือก

เมื่อผู้รับสารได้รับสารเพื่อการโน้มน้าวใจ และผ่านกระบวนการเลือกสรรข่าวสารแล้ว ผู้รับสารจะมีการตอบสนองต่อการรับรู้ข่าวสาร ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอนซึ่งวาสนา จันทรสว่าง(อ้างแล้ว)กล่าวไว้ ดังต่อไปนี้

1. **ขั้นรับทราบ(Awareness Stage)** หมายถึงการที่บุคคลได้รับข่าวสารซึ่งอาจจะขัดแย้ง หรือสนับสนุนกับความรู้ที่นึกคิดของตน แต่ก็ยังไม่มี การปฏิเสธรหรือตอบรับใดๆทั้งสิ้นต่อข่าวสารที่ได้รับ
2. **ขั้นสนใจ(Interest Stage)** คือ เมื่อบุคคลนั้นได้ให้ความสนใจต่อข่าวสารที่ได้รับ ก็ทำการศึกษาข่าวสารข้อมูลนั้น เพื่อให้ความเข้าใจมากขึ้น พอที่จะสนับสนุนความรู้ที่สนใจเดิมที่ตนมีอยู่
3. **ขั้นเข้าใจ(Comprehensive Stage)** เมื่อบุคคลนั้นได้ให้ความสนใจต่อข่าวสารที่ได้รับ ก็ทำการศึกษาถึงข่าวสารข้อมูลนั้น เพื่อให้ความเข้าใจมากขึ้น พอที่จะสนับสนุนความรู้ที่สนใจเดิมที่ตนมีอยู่
4. **ขั้นยอมรับ(Yielding Stage)** เมื่อทำการศึกษาจนเข้าใจได้อย่างต่อ่งแท้ มากจนเป็นที่พอใจแล้ว จะเกิดการยอมรับในสิ่งที่ตนได้รับทราบมา นำไปสู่ขั้นของพฤติกรรม
5. **ขั้นพฤติกรรม(Behavioral)** คือการที่บุคคลหนึ่งบุคคลใดยอมรับในสิ่งที่ตนได้รับทราบมาแล้วจะ ประพฤติปฏิบัติตามด้วยความเต็มใจ

2.4.4 การรับรู้

เนื่องจากคนเรามีการรับรู้ต่างกัน ความล้มเหลวของการสื่อสารจึงอาจเกิดขึ้นได้ ถ้าเราไม่ยอมรับความแตกต่างในเรื่องการรับรู้ของแต่ละบุคคล การรับรู้จึงเป็นตัวกำหนดพฤติกรรม การสื่อสารทัศนคติ และความคาดหวังของผู้สื่อสาร การรับรู้เป็นกระบวนการทางจิตที่ตอบสนองต่อสิ่งเร้าที่ได้รับเป็นกระบวนการเลือกรับสาร การจัดสารเข้าด้วยกัน และการตีความสารที่ได้รับตามความเข้าใจและความรู้สึกของตนเอง คนเราไม่สามารถให้ความสนใจกับสิ่งต่างๆรอบตัวได้ทั้งหมด แต่จะเลือกรับรู้เพียงบางส่วนเท่านั้น แต่ละคนมีความสนใจและรับรู้สิ่งต่างๆรอบตัวต่างกัน ฉะนั้น เมื่อได้รับสารเดียวกัน ผู้รับสารสองคนอาจให้ความสนใจและรับรู้สารเดียวกันต่างกัน โดยทั่วไปการรับรู้ที่แตกต่างกันเกิดจากอิทธิพลหรือตัวกรองบางอย่างอิทธิพลหรือตัวกรองที่มีผลต่อการรับรู้มีดังนี้คือ

1. **แรงผลักดันหรือแรงจูงใจ** เรามักเห็นในสิ่งที่เราต้องการเห็น และได้ยินในสิ่งที่เราต้องการได้ยิน เพื่อสนองความต้องการของตนเอง
2. **ประสบการณ์เดิม** คนเราต่างเติบโตในสภาพแวดล้อมต่างกัน ถูกเลี้ยงดูด้วยวิธีต่างกันและคบหาสมาคมกับคนต่างกัน

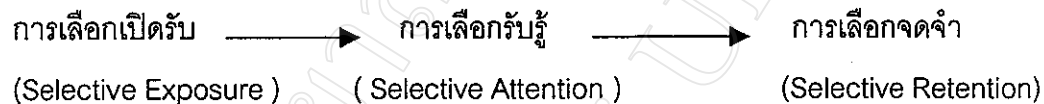
3. กรอบอ้างอิง ซึ่งเกิดจากการสังสมอบรมทางครอบครัว และสังคม ฉะนั้น คนต่างศาสนากันจึงมีความเชื่อและทัศนคติในเรื่องต่างกันได้

4. สภาพแวดล้อม คนเราอยู่ในสภาพแวดล้อมต่างกัน เช่น อุณหภูมิ บรรยากาศ สถานที่ ฯลฯ จะตีความสารที่ได้รับต่างกัน

5. สภาพจิตใจและอารมณ์ ได้แก่ ความโกรธ ความกลัว ฯลฯ

2.4.5 กระบวนการเลือกสรรข่าวสาร

ในแต่ละวันจะมีสารต่างๆผ่านเข้าสู่ผู้รับสารมากมาย ซึ่งผู้รับสารก็สามารถรับรู้เข้าใจ และจดจำข้อความเหล่านั้นได้ทั้งหมด สารต่างๆจะถูกถ่ายทอดผ่านกระบวนการเลือกสรรข่าวสารของแต่ละคน โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. การเลือกเปิดรับ (Selective Exposure) เป็นแนวโน้มที่ผู้รับสารจะเลือกสนใจหรือเปิดรับข่าวสารที่สอดคล้องกับความคิดเห็นความสนใจที่มีอยู่เดิม เพื่อนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหาหรือสนองความต้องการของตน นอกจากนั้นผู้รับสารยังมีแนวโน้มที่จะพยายามหลีกเลี่ยงข่าวสารที่ไม่สอดคล้องกับทัศนคติและความคิดเห็นเดิมของตน เพราะการกระทำเช่นนี้จะทำให้เกิดภาวะความไม่สมดุลทางจิตใจขึ้น

2. การเลือกรับรู้ (Selective Perception) เมื่อผู้รับสารเลือกเปิดรับแล้ว ผู้รับสารจะเลือกให้ความสนใจ รับรู้ หรือตีความหมายของข่าวสารตามทัศนคติ ประสบการณ์ ความเชื่อ ความต้องการ สภาพทางร่างกายและอารมณ์ในขณะนั้นด้วย ดังนั้นผู้รับสารแต่ละคนจะตีความหมายของสารไม่เหมือนกัน และในบางครั้งผู้รับสารอาจตีความหมายผิดพลาดหรือบิดเบือนข่าวสารให้มีทิศทางเดียวกับทัศนคติเดิมของตน

3. การเลือกจดจำ (Selective Retention) ผู้รับสารจะมีแนวโน้มในการเลือกจดจำข่าวสารเฉพาะส่วนที่ตรงกับความสนใจ ความต้องการ หรือ ทัศนคติของตนเอง และมักจะลืมในส่วนที่ตนเองไม่สนใจ การเลือกจำเนื้อหาของสารที่ได้รับจึงเป็นการช่วยเสริมทัศนคติหรือ ความเชื่อเดิมของผู้รับสารให้มีความมั่นคงยิ่งขึ้นและเปลี่ยนแปลงยากขึ้น

กระบวนการเลือกสรรข่าวสารของแต่ละบุคคล จะมีความแตกต่างกัน ซึ่ง เดอเฟลอร์ (DeFleur, M.L., 1966 อ้างใน รวีวรรณ สีนะสาร, 2542) ได้เสนอ ทฤษฎีที่กล่าวถึงตัวแปรแทรก ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่เป็นตัวกำหนดให้เกิดความแตกต่างในการเลือกสรรข่าวสารของบุคคล โดยเน้นให้เห็นว่าข่าวสารมิได้ไหลผ่านจากสื่อมวลชน ถึงผู้รับสารและเกิดผลโดยตรงทันที แต่มีปัจจัยบางอย่างที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้รับสารแต่ละคนที่จะมีอิทธิพลต่อการรับข่าวสารนั้น ทำให้เกิดผลไม่เหมือนกันหรือไม่เป็นไปตามเจตคติของผู้ส่งสาร ทฤษฎีที่สำคัญของ เดอเฟลอร์ เกี่ยวกับเรื่องนี้ มีด้วยกัน 3 ทฤษฎีคือ

1. ทฤษฎีความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Difference Theory)

เป็นทฤษฎีที่ชี้ให้เห็นว่าผู้รับสารสื่อมวลชนแต่ละคนนั้น มีความแตกต่างกันในทางจิตวิทยา เช่น ทักษะคิด ค่านิยม และความเชื่อ ทำให้ความสนใจในการเปิดรับข่าวสารหรือตีความหมายข่าวสารจากสื่อมวลชนแตกต่างกัน ซึ่งมีความสอดคล้องกับหลักการพื้นฐานเกี่ยวกับทฤษฎีความแตกต่างระหว่างปัจเจกบุคคล ดังนี้

- มนุษย์เรามีความแตกต่างกันมากในองค์ประกอบทางจิตวิทยาส่วนบุคคล
- ความแตกต่างนี้บางส่วนมาจากลักษณะแตกต่างทางชีวภาคหรือทางร่างกายของแต่ละบุคคล แต่ส่วนใหญ่แล้วจะมาจากความแตกต่างที่เกิดจากการเรียนรู้
- มนุษย์ซึ่งถูกชูบเลี้ยงภายใต้สภาพการณ์จริงๆ จะเปิดรับความคิดเห็นแตกต่างกันไปอย่างกว้างขวาง
- จากการเรียนรู้สิ่งแวดล้อมทำให้เกิดการรับรู้ ทักษะคิด ค่านิยม และความเชื่อ ที่รวมเป็นลักษณะทางจิตวิทยาส่วนบุคคลที่แตกต่างกันไป

ความแตกต่างดังกล่าวนี้ ได้กลายเป็นสภาวะเงื่อนไข ที่กำหนดการรับรู้ข่าวสารจากสื่อมวลชน กล่าวคือลักษณะบุคลิกภาพของปัจเจกบุคคลจะมีอิทธิพลต่อผลการสื่อข่าวสาร

2. ทฤษฎีกลุ่มสังคม (Social Categories Theory)

ทฤษฎีนี้ กล่าวไว้ว่า ประชาชนที่มีลักษณะทางสังคมคล้ายกันจะแสดงพฤติกรรม การสื่อสารคล้ายคลึงกัน พฤติกรรมการสื่อสารนี้ ได้แก่ การเปิดรับสื่อ ความชอบต่อสื่อประเภทต่างๆ และผลของการสื่อสาร เป็นต้น สำหรับลักษณะทางสังคมที่สำคัญนั้น ได้แก่ ระดับการศึกษา รายได้ อาชีพ ชาติพันธุ์ ศาสนา อายุ เพศและภูมิฐานะ เป็นต้น ประชาชนที่มีลักษณะทางสังคมอยู่ในกลุ่มเดียวกันมักจะมี ความสนใจหรือพฤติกรรมในแนวทางเดียวกัน

3. ทฤษฎีความสัมพันธ์ทางสังคม(The Social Relations Theory)

เป็นทฤษฎีที่กล่าวถึงความสัมพันธ์ทางสังคม ระหว่างผู้รับสารกับบุคคลอื่นในสังคม ในลักษณะของกลุ่มปฐมภูมิหรือทุติยภูมิ โดยกลุ่มปฐมภูมิซึ่งเป็นความสัมพันธ์ใกล้ชิดในหมู่เพื่อนสนิท เพื่อนร่วมงานหรือในครอบครัว และวงศาคณาญาตินี้ จะมีอิทธิพลต่อผู้รับสารมากกว่ากลุ่มทุติยภูมิซึ่งเป็นกลุ่มที่มีความใกล้ชิดน้อยกว่า ข่าวสารต่างๆที่ได้รับจากสื่อมวลชนมักจะถูกรับรู้หรือตีความโดยมีอิทธิพลของกลุ่มหรือบุคคลในกลุ่มเข้ามาเกี่ยวข้องด้วยเสมอ เช่น การที่ปัจเจกบุคคลจะเชื่อข่าวสารจากโฆษณาใดหรือไม่ก็นั้นมักจะได้รับอิทธิพลจากการปรึกษาหารือไต่ถามเพื่อนฝูงหรือผู้ใกล้ชิด อิทธิพลที่มีผลต่อการรับรู้ข่าวสารในลักษณะนี้เราเรียกว่า อิทธิพลของบุคคล (Personal Influence)

2.5 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางประชากรศาสตร์และพฤติกรรมกรเปิดรับข่าวสาร

งานศึกษาของ Robinson (1972) พบว่าระดับการศึกษาของผู้รับสารมีความสัมพันธ์กับการใช้สื่อและระดับความรู้ต่างๆทางด้านข้อมูลข่าวสารของบุคคล โดยกลุ่มคนที่มีระดับการศึกษาต่างกันจะมีการใช้สื่อและมีระดับความรู้ในเรื่องข้อมูลข่าวสารแตกต่างกันไปด้วย กลุ่มคนที่มีความรู้สูงจะเป็นกลุ่มที่มีความรู้ด้านข้อมูลข่าวสารดีและมีแนวโน้มที่จะเพิ่มความรู้ของตนให้มากขึ้นโดยการใช้สื่อมวลชน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกรเปิดรับข่าวสาร

กิตติศักดิ์ นภาพรรณวรรตน์ (2535) ได้ศึกษา การเปิดรับข่าวสารเพื่อรณรงค์ให้ประหยัดน้ำประปากับพฤติกรรมกรใช้น้ำประปาของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมของกลุ่มเป้าหมายมีผลต่อการรับข่าวสารจากสื่อมวลชน ระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างมีผลต่อพฤติกรรมกรเปิดรับสื่อโทรทัศน์ นอกจากนี้ยังพบว่าโทรทัศน์เป็นสื่อที่มีบทบาทและอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร การเผยแพร่ข่าวสารใดๆทางโทรทัศน์สามารถส่งผลกระทบเป็นวงกว้างมากกว่าสื่อมวลชนประเภทอื่นๆ อย่างไรก็ตามในการรณรงค์โครงการหนึ่งๆ ควรจะมีการผสมผสานสื่อประเภทต่างๆเพื่อนำเสนอต่อกลุ่มเป้าหมายอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

บุษบา ภูสกุล (2536) ทำการศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการเปิดรับสื่อ ความรู้ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในหมู่บ้านป่าไม้ :ศึกษากรณีอำเภอวัฒนานคร จังหวัดปราจีนบุรี พบว่า พฤติกรรมการเปิดรับสื่อเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในหมู่บ้านป่าไม้ พฤติกรรมการเปิดรับสื่อและทัศนคติต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้สามารถอธิบายการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนในหมู่บ้านได้โดยทัศนคติมีอิทธิพลในทางลบในขณะที่พฤติกรรมการเปิดรับสื่อมีอิทธิพลในทางบวก

อารยา ศุภุทธมงคล (2535) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารโฆษณาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทางสื่อโทรทัศน์ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ส่วนใหญ่ประชาชนนิยมเปิดรับโทรทัศน์ โดยมีความถี่ในการเปิดรับบ่อยครั้ง รองลงมาคือ วิทยุและหนังสือพิมพ์ ซึ่งมีความถี่ในการเปิดรับค่อนข้างบ่อย ส่วนนิตยสารพบว่า ผู้รับสารส่วนใหญ่มักจะเปิดรับนานๆครั้ง ประชาชนส่วนใหญ่เปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมจากโทรทัศน์ด้วยความถี่ที่บ่อยครั้งเช่นเดียวกับการเปิดรับข่าวสารทั่วไป แต่ลักษณะการชมรายการเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมพบว่า โดยทั่วไปชาวกรุงเทพมหานครจะตั้งใจดู หากเป็นประเด็นที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมจากหนังสือพิมพ์หรือนิตยสาร

พีระนันท์ บุรณะโสภณ (2537) ได้ศึกษา พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ทัศนคติและการมีส่วนร่วมในการใช้ผลิตภัณฑ์เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการใช้ผลิตภัณฑ์เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากสื่อมวลชน สื่อเฉพาะกิจ และสื่อบุคคลไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับการใช้ผลิตภัณฑ์เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชน แต่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับทัศนคติต่อการใช้ผลิตภัณฑ์เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชน

วีระ วีระวงศ์สกุล (2540) ได้ศึกษาความรู้และพฤติกรรมการประหยัดพลังงานไฟฟ้าในที่อยู่อาศัยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองลำปาง ผลการวิจัย พบว่า ความรู้และพฤติกรรมการประหยัดพลังงานไฟฟ้าในที่อยู่อาศัยของประชาชนมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เช่นเดียวกับ อารัญญา รัชชิตานนท์ (2538) ได้ศึกษาพฤติกรรมการประหยัดพลังงานไฟฟ้าในที่อยู่อาศัยของประชาชน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี พบว่า ประชาชนที่มีรายชื้อเป็นผู้ขอใช้ไฟฟ้ากับการไฟฟ้านครหลวงมีพฤติกรรมการประหยัดพลังงานไฟฟ้าอยู่ระดับปานกลาง ส่วนใหญ่การศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี และประกอบอาชีพรับราชการมากที่สุด มีรายได้เฉลี่ยของครัวเรือน อยู่ในระดับสูงคือ มากกว่า 30,000 บาทต่อเดือน ต้องเสียรายจ่ายค่าไฟฟ้าโดยเฉลี่ยต่อเดือนมาก

ฐิตารีย์ ฅมยา (2541) ได้ศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติตามมาตรการการประหยัดพลังงานไฟฟ้าในภาครัฐของบุคลากรในสถานศึกษา กรณีศึกษาวิทยาลัยเทคนิคลำปาง พบว่า บุคลากรวิทยาลัยเทคนิคลำปางส่วนใหญ่มีระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติตามมาตรการการประหยัดพลังงานไฟฟ้าในระดับปานกลาง โดยเฉพาะความพึงพอใจในการปิดสวิตซ์ไฟฟ้าแสงสว่างทุกครั้งที่ไม่ใช้งาน

ทิพย์วรรณ ขวัญศรีสุทธิ (2540) ได้ศึกษา การยอมรับการใช้อุปกรณ์ประหยัดไฟฟ้า ภายในบ้านของประชาชนในกรุงเทพมหานคร: ศึกษากรณีอุปกรณ์ไฟฟ้าโครงการประชาร่วมใจประหยัดพลังงานไฟฟ้า การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย พบว่า ประชาชนในกรุงเทพมหานคร มีการยอมรับการใช้อุปกรณ์ประหยัดไฟฟ้าภายในบ้านระดับปานกลาง การรับรู้คุณลักษณะของอุปกรณ์ประหยัดไฟฟ้า โครงการประชาร่วมใจประหยัดไฟฟ้า มีผลต่อการยอมรับการใช้อุปกรณ์ประหยัดไฟฟ้าภายในบ้านและความรู้เกี่ยวกับอุปกรณ์ประหยัดไฟฟ้า โครงการประชาร่วมใจประหยัดไฟฟ้า มีผลต่อการยอมรับการใช้อุปกรณ์ประหยัดไฟฟ้าภายในบ้าน

จันทร์สม แสงทอง (2539) ได้ศึกษาความคิดเห็นในการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้า ที่ใช้ใน ชีวิตประจำวันของพนักงานในองค์กรเอกชน ผลการวิจัย พบว่า พนักงานที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เกือบทั้งหมดเห็นด้วยกับการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้าที่ใช้ในชีวิตประจำวันและควรส่งเสริมให้มี สิ่งแวดล้อมศึกษาในเรื่องอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้าตั้งแต่เด็กข้าราชการควรเป็นตัวอย่างที่ดีให้ ประชาชนในเรื่อง การโฆษณาประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้าผ่านสื่อต่างๆควรมี หลายรูปแบบและอย่างสม่ำเสมอ

จากเอกสารและงานวิจัยที่ผู้ศึกษาได้รวบรวมในส่วนที่เกี่ยวข้องในการศึกษาค้นคว้านี้ ทำให้ได้แนวคิดเกี่ยวกับการเกิดปัญหาด้านพลังงาน สาเหตุหนึ่งมาจากการใช้พลังงานอย่าง ฟุ่มเฟือย ในกิจกรรมและการใช้พลังงานของมนุษย์ แนวทางแก้ไข จึงควรต้องมีการรณรงค์ให้ ประชาชนทุกคนช่วยกันประหยัดพลังงาน โดยให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับวิธีการประหยัดพลังงาน เพื่อให้ทุกคนเกิดความตระหนักให้ประชาชนเกิดการยอมรับในหลักการที่ทางรัฐบาลออกมาตรการ ในการประหยัดพลังงาน ประชาชนเกิดการรับรู้ในเรื่องของการประหยัดพลังงาน และมีความพึงพอใจในการที่จะปฏิบัติตาม ซึ่งการที่ประชาชนจะเกิดการยอมรับ และนำไปปฏิบัติตามนั้นจะต้องมีความรู้ความเข้าใจมีแรงจูงใจที่จะปฏิบัติตามการรณรงค์โครงการการประหยัดพลังงาน เมื่อปฏิบัติ จนเกิดเป็นนิสัยก็จะเกิดความเคยชินที่จะปฏิบัติ ถ้าประชาชนไม่ให้ความสำคัญแล้วในอนาคต ประเทศไทยอาจต้องประสบกับปัญหาขาดแคลนพลังงานได้